

1 Milyen körülmények között viheti gyermekét jogszerűen külföldre egy szülő a másik szülő hozzájárulása nélkül?

Azon körülmények tekintetében, amelyek között az egyik szülő a gyermeket a másik szülő hozzájárulása nélkül jogszerűen elviheti valamely másik államba, az alábbi helyzeteket kell megkülönböztetni:

a) amikor a gyermekkel együtt élő szülő akarja jogszerűen másik államba vinni a gyermeket, illetve

b) amikor a gyermektől különélő, azonban vele személyes kapcsolatot tartó szülő akarja jogszerűen másik államba vinni a gyermeket.

a) A gyermekkel együtt élő szülő a házasság felbontását követően a gyermek felett mindennaposan gyakorolt szülői felügyelet keretében jogszerűen másik államba viheti a gyermeket (például egynapos kirándulásra), feltéve, hogy ez nem veszélyezteti a másik szülőnek a családjogi törvény (*Obiteljski zakon*) (a *Narodne Novine* [NN, a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye] 103/15. sz.; a továbbiakban: 2015. évi ObZ) 95. és 119. cikkében foglalt, a gyermekkel való személyes kapcsolattartásra vonatkozó jogát. Ennek értelmében, függetlenül attól, hogy közösen vagy önállóan felelnek a gyermek gondozásáért és neveléséért, bármelyik szülő jogosult önállóan meghozni a gyermekkel kapcsolatos mindennapos döntéseket, amikor a gyermek az ő felügyelete alatt van (a 2015. évi ObZ 110. cikke). Amennyiben a házasság felbontását követően a szülők közösen felelnek a gyermek gondozásáért és neveléséért (a 2015. évi ObZ 104. cikke), a gyermek szempontjából fontos döntéseket egyetértésben kell meghozniuk (a 2015. évi ObZ 108. cikke). Figyelemmel arra, hogy a valamely másik országba történő alkalmoszerű utazás (például egy egynapos kirándulás) nem irányul a gyermek állandó lakóhelyének vagy tartózkodási helyének a megváltoztatására, és következésképpen nem szerepel a 2015. évi ObZ 100. cikkében hivatkozott, a gyermeket megillető lényeges jogokat felsoroló kimerítő listában, a 2015. évi ObZ 99. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezések megfelelően alkalmazandók. Ugyanez irányadó arra az esetre, amikor a gyermekkel a házasság felbontását követően együtt élő szülő a gyermek feletti szülői felügyeleti jogot részlegesen gyakorolja (a 2015. évi ObZ 105. cikke). Amennyiben azonban a gyermekkel a házasság felbontását követően együtt élő szülő a bíróság döntése alapján kizárólagosan gyakorolja a szülői felügyeletet, úgy nem kell beszereznie a másik szülő hozzájárulását ahhoz, hogy a gyermeket ideiglenesen másik államba vigye (a 2015. évi ObZ 105. cikkének (5) bekezdése).

b) A gyermektől a házasság felbontását követően különélő, azonban vele személyes kapcsolatot tartó szülő abban az esetben viheti jogszerűen a gyermeket másik államba, ha a másik államban való tartózkodás csak ideiglenes jellegű (például egy egynapos kirándulás), az utazásra abban az időszakban kerül sor, amikor a szülő a gyermekkel való személyes kapcsolattartásra jogosult (a 2015. évi ObZ 121. cikke), és bírósági döntés alapján nem tiltották el a joga gyakorlásától, illetve nem korlátozták annak gyakorlásában (a 2015. évi ObZ 123–126. cikke). Ennek értelmében, függetlenül attól, hogy közösen vagy önállóan felelnek a gyermek gondozásáért és neveléséért, bármelyik szülő jogosult önállóan meghozni a gyermekkel kapcsolatos mindennapos döntéseket, amikor a gyermek az ő felügyelete alatt van (a 2015. évi ObZ 110. cikke). Amennyiben a házasság felbontását követően a szülők közösen felelnek a gyermek gondozásáért és neveléséért (a 2015. évi ObZ 104. cikke), a gyermek szempontjából fontos döntéseket egyetértésben kell meghozniuk (a 2015. évi ObZ 108. cikke). Figyelemmel arra, hogy a valamely másik államban való ideiglenes tartózkodás (például egy egynapos kirándulás) abban az időszakban, amikor a szülő a gyermekkel való személyes kapcsolattartásra jogosult nem irányul a gyermek állandó lakóhelyének vagy tartózkodási helyének a megváltoztatására, és következésképpen nem szerepel a 2015. évi ObZ 100. cikkében hivatkozott, a gyermeket megillető lényeges jogokat felsoroló kimerítő listában, a 2015. évi ObZ 99. cikkének (2) bekezdésében foglalt rendelkezések megfelelően alkalmazandók. Ugyanez irányadó arra az esetre, amikor a gyermekkel a házasság felbontását követően együtt élő szülő a gyermek feletti szülői felügyeleti jogot részlegesen gyakorolja (a 2015. évi ObZ 105. cikke), hiszen a gyermekkel közvetlen személyes kapcsolatot tartó szülőnek jogában áll, hogy a gyermeket a mindennapok során előforduló ügyekben szabadon képviselje abban az időben, amíg a gyermek a felügyelete alatt van (a 2015. évi ObZ 110. és 112. cikke szerint, valamint összhangban a hivatkozott törvény 105. cikkének (1) bekezdésével).

Ezekben az esetekben a 2015. évi ObZ 111. cikkének rendelkezései kiemelt jelentőséggel bírnak. Mindezekre tekintettel a szülők, függetlenül attól, hogy közösen vagy önállóan gyakorolják a szülői felügyeletet, kötelesek kölcsönösen tájékoztatni egymást a gyermekkel kapcsolatos információkról, amelybe beletartozik a gyermek esetleges külföldre viteléről való tájékoztatás is. Túl azon, hogy a szülők erre jogszabálynál fogva kötelesek, az államhatárok átlépéséhez személyes és egyéb okmányok is szükségesek, és ezeket a gyermeknek, vagy bármelyik szülőnek magának kell vinnie.

Amennyiben az egyik szülő úgy érzi, hogy a másik szülő esetlegesen visszaélhet a gyermek ideiglenes elvitelével, a bíróságtól peren kívüli eljárásban kérheti a 2015. évi ObZ 418. cikkében meghatározott valamelyik intézkedés elrendelését a szülő és a gyermek közötti személyes kapcsolattartásra vonatkozó határozatban foglaltak érvényesítése érdekében, vagy a 2015. évi ObZ 419. cikkében meghatározott valamelyik intézkedés elrendelését a gyermek biztonságos visszavitelének biztosítása érdekében.

A legelőnyösebb megoldás, ha a szülők egyetértésre jutnak az ilyen és ehhez hasonló ügyekben, amelyeket ezt követően rendezhetnek a közös szülői felügyeletre vonatkozó megállapodásukban (a 2015. évi ObZ 106. cikkének (3) bekezdése).

2 Milyen körülmények között szükséges a másik szülő hozzájárulása a gyermek külföldre viteléhez?

Mindkét szülő hozzájárulására szükség van a gyermek más államba történő bármely olyan (ideiglenes) elviteléhez, amely a gyermek állandó lakóhelyének vagy ideiglenes tartózkodási helyének megváltoztatására irányul. Tekintet nélkül arra, hogy a szülők közösen felelnek-e a gyermek gondozásáért és neveléséért, vagy hogy egyikőjük részlegesen gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, annak a szülőnek, aki elviszi a gyermeket és ezáltal megváltoztatja a gyermek állandó vagy ideiglenes tartózkodási helyét, be kell szereznie a másik szülő írásbeli hozzájárulását (a 2015. évi ObZ 100. és 108. cikke). Amennyiben azonban a gyermekkel a házasság felbontását követően együtt élő szülő kizárólagosan gyakorolja a szülői felügyeletet, úgy nem kell beszereznie a másik szülő hozzájárulását ahhoz, hogy a gyermeket az állandó vagy ideiglenes tartózkodási helyének megváltoztatása céljából másik államba vigye (a 2015. évi ObZ 105. cikkének (5) bekezdése).

3 Amennyiben a másik szülő nem járul hozzá, hogy a gyermeket egy másik államba vigyék, bár erre szükség van, hogyan vihető a gyermek jogszerűen egy másik államba?

Amennyiben a szülő a gyermek elvitelével meg kívánja változtatni a gyermek állandó vagy ideiglenes tartózkodási helyét és ehhez nem tudja beszerezni a másik szülő írásbeli hozzájárulását, a bíróság peren kívüli eljárásban dönt arról, hogy a szóban forgó kérdésben melyik szülő képviseli a gyermek mindenképp felett álló érdekét (a 2015. évi ObZ 100. cikkének (5) bekezdése és 478. cikkének (1) bekezdése). Az említett peren kívüli eljárás kezdeményezését meg kell előznie egy kötelező peren kívüli tanácsadási eljárásnak, melynek során a Szociális Szolgáltatások Minisztériumának szakemberei megkísérelnek segítséget

nyújtani a szülőknek abban, hogy egyezsége jussanak a szóban forgó kérdésben (a 2015. évi ObZ 481. cikke – peren kívüli kötelező tanácsadási eljárás, amely a 2015. évi ObZ 100. cikkének (5) bekezdésében foglalt eljárás megindításának feltétele). Amennyiben a kötelező tanácsadás során a szülők nem jutnak egyezsége, a bíróság peren kívüli eljárásban hoz döntést az adott kérdésben, melynek során különösen az alábbiakat veszi figyelembe: a gyermek életkora és véleménye, a gyermeknek a másik szülővel való személyes kapcsolattartáshoz való joga, az, hogy a szülők mennyiben szándékoznak együttműködni, illetve mutatnak készséget az együttműködésre a szülői jogaik gyakorlása során, a szülők személyes körülményei, a szülők állandó vagy ideiglenes tartózkodási helye és a gyermek költözést követő címe közötti távolság, valamint az e helyek közötti közlekedési összeköttetés és a szülők szabad mozgáshoz való joga (a 2015. évi ObZ 484. cikke).

Azt ugyanakkor hangsúlyozni szükséges, hogy amennyiben a gyermek felett az egyik szülő gyakorolja a kizárólagos felügyeleti jogot, neki nem szükséges beszereznie a másik szülő hozzájárulását ahhoz, hogy a gyermeket másik államba vigye a gyermek állandó vagy ideiglenes lakóhelye megváltoztatásának céljából, vagyis ilyen esetben a másik szülő ellentmondása nem vált ki joghatást (a 2015. évi ObZ 105. cikkének (5) bekezdése).

4 Ugyanazok a szabályok vonatkoznak-e az ideiglenes külföldre vitelre (pl. nyaralás, orvosi ellátás) és a tartós letelepedés céljából történő külföldre vitelre? Adott esetben kérjük, mellékeljék a szükséges hozzájárulási formanyomtatványokat.

Az 1–3. kérdésekre adott válaszokban előadottak szerint a 2015. évi ObZ eltérően szabályozza a szülők jogait és kötelezettségeit, attól függően, hogy a gyermeket ideiglenesen viszik el valamely másik államba (például egy egynapos kirándulásra, amely nem veszélyezteti a másik szülő jogait), vagy pedig tartósan viszik el a gyermeket valamely másik államba a gyermek állandó vagy ideiglenes lakóhelye megváltoztatásának céljából.

Utolsó frissítés: 20/11/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.